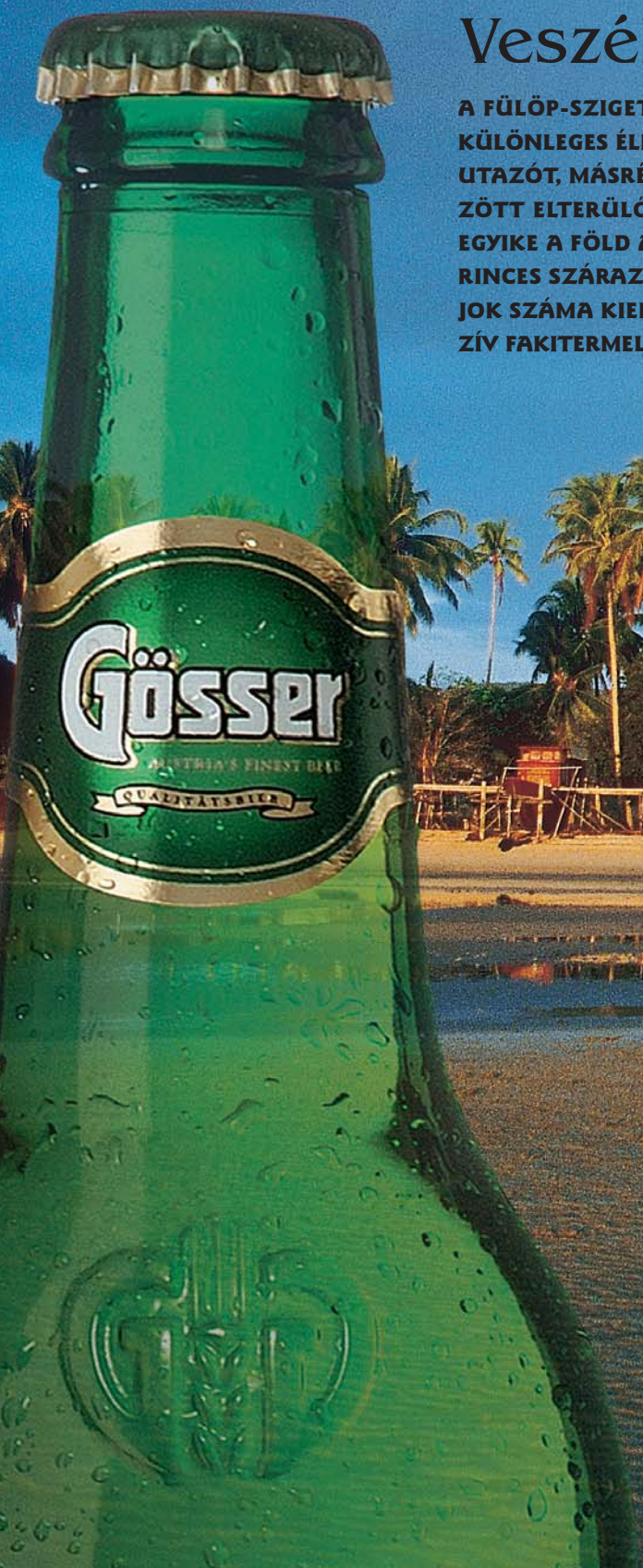

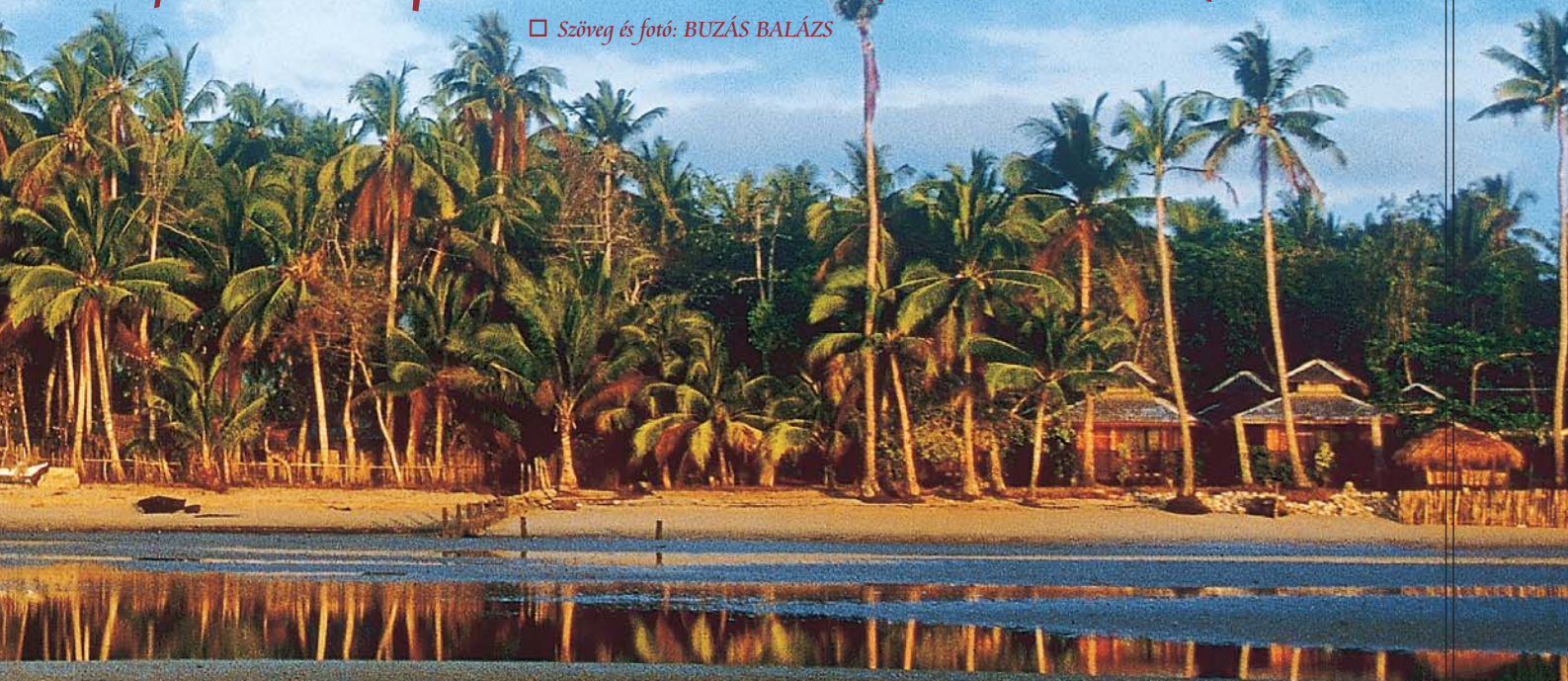
Veszélyeztetett paradicsom

A FÜLÖP-SZIGETEK SOKSZÍNŰ, EGZOTIKUS FLÓRA- ÉS FAUNABIRODALMA KÜLÖNLEGES ÉLMÉNYEKKEK KECSEGTETETT, EGYRÉSZEZT, MINT MEGSZÁLLOTT UTAZÓZT, MÁSRÉSZEZT, MINT TERMÉSZETFOTÓZT. A KÍNA ÉS INDONÉZIA KÖZÖTT ELTERÜLŐ, MINTEGY 7 000 SZIGETBŐL ÁLLÓ TRÓPUSI SZIGETVILÁG EGYIKE A FÖLD AZON KEVÉS HELYEINEK, AHOL TÖBB EZER NÖVÉNY ÉS GERINCES SZÁRAZFÖLDI FAJ ÉL. A KIZÁRÓLAG ITT ÉLŐ EMLŐS- ÉS MADÁRFAJOK SZÁMA KIEMELKEDŐEN MAGAS, EZEKNEK FELEZT AZONBAN AZ INTENZÍV FAKITERMELÉS MIATT A KIHALÁS VESZÉLYE FENYEGETI.

FÜLÖP-SZIGETEK

□ Szöveg és fotó: BUZÁS BALÁZS

A híres Csokoládé Dombok Bohol-szigeten. A kupola alakú mészkődombocskákat fű borítja, amely nyáron a perzselő napsütésben elszárad, így a halmok csokoládébarna színűek lesznek.

VILÁGTÁJ

Balbalasan-Balbalang Nemzeti Park, Észak-Luzon. Néhol sajnos a védett területeken is találkoztunk erdőirtással.

ÚTITERVEM összeállítását sajnos megkönnyítette, hogy a szigetek többségén a nagy fakitermelő cégek tevékenysége folytán már nincs természetes erdőtakaró, mert azt folyamatosan kiirtották. Manilát érintve repültem tovább a különleges természeti képződményeiről híres Bohol-szigetre, hogy egy csak ott élő, őshonos koboldmaki fajt megkeressek, és ha sikerül, lefotózzam. Szerencsére a sziget belsejében maradt még némi erdő, ami menedéket ad e kistermetű főemlősnek, így nem volt nehéz rájuk bukkannom.

A FILIPPÍNÓ EMBEREK egyébként nagyon barátságosak és szerencsére többnyire jól beszélnek angolul, így első éjszakámat már a híres Csokoládé Dombok közelében, egy kutatóállomáson töltöttem. A következő napokban viszont úgy éreztem, Boholon hagytam a szerencsém: a szomszédos Negros szigetén az ott élő törpemacska alfajt szerettem volna lencsevégre kapni, de ez csak egy állatorvos ismerősöm otthonában sikerült. Hozzá viszik ugyanis a cukornád földeken talált elárvult állatokat, amelyek visszavadítására azonban már nincs esély. Mivel nincs több erdő.

HA VALAKI SZERETNÉ megnézni, hogy milyen is volt hajdanában a Fülöp-szigetek érintetlen ősvadonja, akkor Palawanra vagy Mindanao szigetére kell eljutnia. Mindanao egyes részein jelenleg gerillaháború zajlik, ezért nem ajánlották, hogy errefelé folytassam utamat, így a hangzatos nevű

Puerto Princessába, Palawan legnagyobb városába repültem tovább. Közeledve a szigethez már a pilótafülkéből szemlélhettem az alattunk elsuhanó tájat: tipikus trópusi sziget, gyönyörű zöld karszthegységekkel, színpompás korallzátonnyal és tiszta, áttetsző tengerrel.

A HOSSZÚKÁS Palawan-sziget déli része főleg mezőgazdasági területekből áll, ezért inkább északra indultam, ahol olyan látnivalók vártak, mint a karszthegység belsejében tekerdő földalatti folyó, a fecskéfészek-szedő emberek, valamint az El Nido-t övező tengeri rezervátum ezernyi apró szigete.

A NYUGALMAS El Nido faluban táboroztam le, hogy innen csillagtúraszerűen derítsem fel a közeli Matinloc és Cadlao-szigetek élővilágát. Ebben nagy segítséget nyújtottak a helyi Természetvédelmi Hivatal emberei, akik meghívtak a korallzátonyok állapotát felmérő hajóújtjukra. Nagy örömmel és várakozással csobbantam a vízbe, de csalódnom kellett: körbe-körbe elpusztult, élettelen korallokat láttam, a vízben csupán néhány apró hal úszkált. A pusztulás oka elsősorban a dinamit halászat, főleg a kínai orvhalászok részéről.

A VÍZ ALATTI robbantások nem csak a halakat pusztítják, a dinamit halászat ugyanis semmit nem kímél, még az UNESCO Világörökség részét képező Tubbataha-zátony szigorúan védett korallszigeteit sem. E halfajokban gazdag zátony legendás merülőhelynek számít a bűvárok körében, hiszen merülésenként akár 20-30 cápával is találkozhatunk, de a különleges ördöggrája látványa sem ritka. Megközelítése azonban nem könnyű, hiszen a modern kalóztól hemzsező Sulu-tenger közepén fekszik és nincs reptere.

FÜLÖP-SZIGETI TÚRÁMAT a Calamian-szigetcsoport egyik turisták által kedvelt bűvárparadicsomában, Coron

városában folytattam. Útközben megtudtam, hogy a sziget 85%-án már elpusztultak a zátonyok, a bűvárturistáknak nem maradt más, mint a környéken 1944-ben elsüllyesztett japán hajóroncsok, melyek mesterséges korallzátonyokként szolgálnak látnivalóul. A roncson megtelepült korallzátony

A ritka Fülöp-szigeteki koboldmaki egy fiatal példánya.

A Panay-szigetről származó visayai szarvasszórú madár csak a Fülöp-szigeteken él, endemikus faj.

Febérmellű halászsas egy sérült példánya, melyet palawani biológusok ápolnak.

Talán pont az igazgyöngy-telepek mentik meg az utolsó korallzátonyokat? A Calamian-szigetszoport igazgyöngy-farmjai védetség alatt állnak.

körül rengeteg a hal, köztük egészen különlegesek is vannak. A Thai Maru tankernél merülve én is megnéztem az apró szigetek között megbúvó, védetségét élvező igazgyöngy-farmokat. Aki viszont itt megáll vagy halászni próbál, arra az őrség tüzet nyit a közeli toronyból.

CALAMIAN SZÉPSÉGEI némiképpen kárpótoltak, de továbbra sem mondtam le arról, hogy a Fülöp-szigetek utolsó erdeit is megpillantsam. Utam utolsó állomásaként Luzon szigetére érkeztem, itt található Manila, a főváros is. Buszom éjszaka haladt el a legendás Pinatubo vulkán mellett,

A Fülöp-szigetekre jellemző vendégoldalas halászhajó a szigetek közti nagy távolságok viszonylag gyors megtételére alkalmas.

A Palawan környéki szigeteken hófém homokkal borított, lakatlan öblöket találhatunk.

így csak Angeles város bordélyházainak fényét láttam. A sziget északi része felé tartottam, hogy a Fülöp-szigetek utolsó őserdeinek egyikében felkeressem a törzsi háborúktól sújtott Kalinga tartomány apró falvait.

EGY JEEPNEY tetején utazva jutottam el a Balbalasang-Balbalan Nemzeti Parkba. Ez a terepjáróra emlékeztető jármű az ország jellegzetes közlekedési eszköze, mely az amerikai csapatok által hátrahagyott jeepek átalakított változata. Útközben a Világörökség részét képező rizsföldek mellett haladtunk el, majd csodálatos lombosított fák, fantasztikus alakú cserjék lebilincselő látványában lehetett részünk. Fél napos terepjárón való zötykölődés után Balbalasang falu vendégházában pihenhettem ki az utazás fáradalmait.

MÁSNAP KORA REGGEL ébredtem, hogy helyi idegenvezetőmmel, a barangay-kapitánnyal (polgármesterrel) és fiával vágjak neki a környékbeli hegyeknek. Tőlük tudtam meg, hogy a környéken nincs fakitermelés, illetve bányászat, mert a New People Army (NPA) fegyveres partizánjai nem engednek senkit a területre. A védelemnek és a harcnak ősi hagyománya van a Kalinga törzsek történetében, hiszen évszázadokig fejedelmek voltak, akik a harcok után levágták ellenségük fejét, majd a koponyát gondosan megőrizték, hogy a csatákban megszerzett dicsőség apáról fiúra öröklődhessen.

A BARANGAY-KAPITÁNYNAK is volt ilyen koponyája, amely még a nagyapjától maradt rá, de a misszionáriusok elvették tőle és eladták a turistáknak. (Hiába, valamiből az isteni tanok hirdetését is finanszírozni kellett!) A korábban virágzó törzsi kultúra emlékei napjainkban már csak a

Miniloc-szigetere a fekete sziklák és a fém homok ellentéte jellemző.

*Palawan.
Napfékelte a
Retac parton,
Roxas várostól
nem messze.*

banauai és bontoci néprajzi múzeumokban található meg, és a törzseket sem úgy kell elképzelnünk, mint ágyékkötőben járkáló benszülötteket: ezek meglehetősen szerény körülmények között élő emberek, modern fegyverekkel felszerelve. A szigetek eredetiségét egyébként három tényező tette tönkre: az amerikai és japán megszállás, és a katolikus vallás elterjesztése, ami jelentősen hozzájárult a törzsi szokások eltűnéséhez.

FÜLÖP-SZIGETI BARANGOLÁSAIM során egy természeti csodákkal teli trópusi világba nyerhettem betekínthetést, s hála az itt élő barátságos filippínó emberek vendégszerete-

tének, olyan civilizációtól érintetlen területekre is eljutottam, ahol tényleg csupán a „madár jár”. Utaztam rizsföldekre igyekvő, teletetovált kalinga és botoc törzsbéli asszonyokkal, akik érdekes történeteket meséltek egy titokzatos erdei majomemberről; kaptam ajándékba fejjavász nagypapa által faragott kókuszdió edényt; s ihattam a helyiek cukornádból erjesztett különleges borából.

DE SAJNOS LÁTTAM a civilizált ember mohóságának nyomát is, a fakitermelőgépek után maradt letarolt hegyoldalakat, életterüket veszített, elárvult állatokat egy állatmenhelyen, és a valamikor színes halrajoknak otthont adó, mostanra azonban teljesen kihalt, élettelen korallzátonyokat. Ha egyszer végre béke lesz Mindanao szigetén, újra útnak indulok ebbe a trópusi paradicsomba. Talán sikerül megelőznöm a fakitermelő cégeket.

RÉMISZTÓ STATISZTIKÁK

A Fülöp-szigetek mintegy 50 millió éve emelkedett ki a tengerből, és szárazföldi hidat alkotott egészen Borneóig. Valamikor az ország 96%-át mangrove mocsarak, síkvidéki esőerdők, a domboldalakon hegyi erdők, a hegyekben moháerdők borították. Napjainkban az ország 18%-át fedi erdő, de csak 7% érintetlen. Az ország területének alig 4%-a élvez valamilyen védeltséget. A mintegy 500 korallfaj és 34 őshonos halfaj többségét a kihalás veszélye fenyegeti. A zátonyok 90%-a már elpusztult, rehabilitációjukhoz mintegy 20-30 évre van szükség.

A Világörökség részét képező bangaani rizsteraszok Bataid környékén.